

LAKIALOITE 19/2001 vp

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Urheilijan suorituskyvyn parantaminen dopingilla edellyttää lääketieteellistä asiantuntemusta. Koska doping vaarantaa urheilijan terveyden ja on sellaisenaan vastoin terveydenhuollon ammattietiikkaa, dopingissa avustaneet terveyden-

huollon ammattihenkilöt on saatettava lainsäädännöllä vastuuseen toiminnastaan. Tällä lakialoitteella pyritään siihen, että dopingiin osallistunutta terveydenhuollon ammattihenkilöä voidaan määrääjäksi estää toimimasta ammatissaan.

PERUSTELUT

Terveydenhuollon ammattihenkilöstön ammatti-toiminnan päämääränä on ylläpitää ja edistää terveyttä, ehkäistä sairauksia sekä parantaa sairaita ja lievittää heidän kärsimyksiään. Viime aikojen tapahtumat urheilumaailmassa, hiihdon MM-kisoissa tapahtuneet ns. dopingkäryt ovat merkki siitä, että urheilijoiden kanssa yhteistoinnassa olevat suomalaiset terveydenhuollon ammattilaiset eivät ole sisäistäneet näitä päämääriä. Kuitenkin erityisesti lääkärit ovat avainasemassa, kun kysymyksessä on urheilijan suorituskyvyn keinotekoinen parantaminen tai tällaisen toiminnan jälkien peittäminen urheilijan elimistöstä.

Dopingilla tarkoitetaan sitä, että urheilijoille annetaan tai että he käyttävät Kansainvälisen olympiakomitean ja Euroopan neuvoston kielletyiksi määrittelemiä aineita. Dopingina pidetään myös veritankkausta, dopingnäytteiden kemiallista tai fysiologista manipulointia, pakoilua

testistä sekä dopingaineiden käyttöä urheilussa edistävää toimintaa, esim. dopingaineiden salakuljetusta. On selvää, että dopingaineiden ja -menetelmien käyttö edellyttää lääketieteellistä asiantuntemusta.

Urheilija saa kiinni jäädessään rangaistuksena kilpailukiellon ensin määrääjäksi ja toisella kerralla eliniäksi. Lisäksi urheilijan terveys vaarantuu vakavasti siinäkin tapauksessa, että käyttö pysyy salassa. Vaikka urheilijoiden suorituskykyä parantavien, muuhun kuin sairauden hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden ja menetelmien määrääminen ja niiden käytössä avustaminen ovat lääkäreiden ja muun terveydenhuollon ammattihenkilön ammattietiikan vastaisia, tällaista toimintaa ei ole lainsäädännössämme nimenomaisesti kielletty.

Kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n puheenjohtaja Gian-Franco Kasper on todennut, että dopingin takana on aina lääkäri, ja lääkärit pitäisi

saada myös vastuuseen lainsäädännön keinoin. Vaikka urheilija on henkilökohtaisessa vastuussa dopingaineiden käytöstä, myös lääkäriä tai muuta terveydenhuollon ammattihenkilöä, jonka osallisuus tahalliseen dopingiin voidaan todistaa, olisi rangaistava tehokkaammin. Nyt lääkäriä rangaistaan ainoastaan sulkemalla hänet pois kaikesta urheilutoiminnasta vähintään 24 kuukaudeksi. Kun lääkärit työskentelevät urheilun parissa usein vain oman varsinaisen työnsä ohessa, tätä rangaistusta ei voida pitää riittävänä, sillä kyseessä on täysin ammattietiikan vastainen toiminta.

On perusteltua, että Suomi jouduttuaan esimerkkimaaksi dopingia käyttävästä hiihtourheilumaasta toimii tässä asiassa mahdollisimman nopeasti odottamatta esimerkiksi kansainvälistä yhteistoimintaa. Tehokasta kotimaista lainsääd

däntötoimintaa puoltaa myös se, että Suomi on sitoutunut Strasbourgissa 16 päivänä marraskuuta 1989 tehtyyn dopingin vastaiseen yleissopimukseen (SopS 23/1990), jonka tarkoituksena on vähentää dopingia ja lopulta hävittää se urheilusta. Suomi on liittynyt myös Pohjoismaiden keskinäiseen antidoping-sopimukseen. Lisäksi suomalaiset ovat merkittävässä asemassa kansainvälisessä dopingin vastaisessa valvontaja yhteistyöelimessä WADA:ssa (World Anti-Doping Agency), jonka tehtävänä on edistää ja ohjata dopingin vastaista työtä maailmanlaajuisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28 päivänä kesäkuuta 1994 annettuun lakiin (559/1994) uusi 26 a § seuraavasti:

26 a §

Urheilijan avustaminen dopingissa

Jos terveydenhuollon ammattihenkilö on tahallisesti avustanut urheilijaa sellaisessa toiminnassa, joka määritellään dopingiksi Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa, terveydenhuollon oikeusturvakeskus voi poistaa laillistetulta ammattihenkilöltä ammatinharjoittamisoi-
keuden määräajaksi tai peruuttaa luvan saaneel-

ta ammattihenkilöltä määräajaksi ammatinharjoittamisluvan tai kieltää nimikesuojattua ammattihenkilöä määräajaksi käyttämästä asetuksella säädettyä terveydenhuollon ammattihenkilön ammattinimikettä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 200 .

Helsingissä 27 päivänä helmikuuta 2001

Päivi Räsänen /skl
Niilo Keränen /kesk
Jaana Ylä-Mononen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Pehr Löf /r
Eero Akaan-Penttilä /kok
Pertti Hemmilä /kok
Risto Kuisma /rem
Pentti Tiusanen /vas
Raija Vahasalo /kok
Marja-Leena Kemppainen /skl
Juha Rehula /kesk
Marja-Liisa Tykkyläinen /sd
Arto Seppälä /sd
Veijo Puhjo /vas
Leea Hiltunen /skl
Leena Rauhala /skl
Ismo Seivästö /skl
Jouko Jääskeläinen /skl
Toimi Kankaanniemi /skl

Bjarne Kallis /skl
Sakari Smeds /skl
Raimo Vistbacka /ps
Lauri Oinonen /kesk
Pekka Nousiainen /kesk
Esa Lahtela /sd
Tapio Karjalainen /sd
Riitta Prusti /sd
Säde Tahvanainen /sd
Pertti Turtiainen /vas
Erkki Kanerva /sd
Lauri Kähkönen /sd
Reijo Laitinen /sd
Hannes Manninen /kesk
Mauri Salo /kesk
Tero Rönni /sd
Pirkko Peltomo /sd
Ulla Juurola /sd
Jouko Skinnari /sd
Kalevi Olin /sd
Hannu Takkula /kesk